

FEDERATIUNEA

Diurnalul politic, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Miercuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminetti'a.

Pretinlu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pro anu, — 2 galb. pro 1/2
de anu, — si 1 galb. pro 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiecare care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32

Locuanti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefracate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pest'a, 8/20. apr. 1868.

Cas'a represintantiloru Ungarici crecea la legi
ca radicat'a. In siedinti'a de asta-di se primira in a
trei-a cetire proieptele despre publicarea legiloru si
despre camerele comerciali si industriali. Apoi veni la
pertratare inarticularea bunului de corona *Gödöllö*
si proieptulu de lege in privinti'a baterii de bani un-
guresci, si ambele se primira in 1-a si 2-a cetire. La
aceste doue proiepte se facura si câte-va modificati-
uni, inse nu fura acceptate. Mai pre largu in nr. v.
Aci mai observamu că totu in sied. de asta-di, dlu
Alessandru *Mocioni* predece una petitiune a roman-
loru si serbiloru d'in cottulu Timisorei pentru ur-
gent'a deslegare a cestiunii natiunalitatiloru. Acesta
petitiune resultâ d'in conferinti'a intielegintei roma-
ne d'in acelu cottu, tienuta la 16 l. c. in Timisior'a sub
presidiulu numitulu d. *Mocioni*. O coresp. a diurn. „P.
L.“ spune că acea conferintia esaminandu cunoscu-
tulu proieptu de lege alu subcomisiunei dietali recu-
noscu in unanimitate, că concessiunile propuse in
acelu proieptu nu corespundu nice decatu derepte-
loru pretinsiuni ale Romaniloru. D'in acesta cauza
redigeara petitiunea, suscrisa de mai bine de 300 in-
tieleginti rom. d'in cott. Timis., motivandu indreptâ-
rea Romaniloru pentru una pusetiune autonoma si
pentru desvoltarea natiunalitatii loru in comitatele
romane. — Lucru bunu si demnu de imitatu,

Ca adausu la telegramulu d'in Sabiu, imparte-
stu in nr. tr., ni se mai semnalizeza d'in Transilva-
ni'a una intemplantre trista, drepta consecintia a ne-
multiemirei ce domnesce in acea tiera supusa arbi-
trului ungurescu. Pre cale telegrafica, adeca, sosti
scirea, suscepta in mai multe diurnale de asta-di:
că una comuna (Cecalac'a ori cum o chiama) d'in co-
mitatulu Albei de josu, s'aru fi opusu deregatoriei,
d'in care cauza s'au ordinaru d'in Alb'a Juli'a doue
companie de ostasi, pentru restituirea leniscei. Pana
vomu capeta informatiuni mai de aproape, nesciindu
caus'a renitintiei acelei comune, inregistramu numai
scirea, asiè cum ni-a sositu, observandu, că acea co-
muna, a buna sama nu de imbuibata si-a pierdutu
tota paciinti'a alergandu pana la acestu mediulocu
estremu, ci de securu fiindu amarita pana la sufletu
de nedereptatile nenumerate ce i se voru fi facandu
si ei cum se facu tierii intregu.

La mediulocirea consulului generalu austriacu
Wolfarth, consului poteriloru strainc se intrunira in
Iasi, pentru a constata d'in fundulu pamentulu că
la „Bacâu“ intr'adeveru a fostu persecutiune de ji-
dani. Astfelu raporturile oficali romane n'au neci o
valore inaintea acestoru domni, cari nu crutia neci o
unu mediulocu, fie ori câtu de marsiavu, numai se
pota incarcâ calumnie pre cea mai blanda si mai
inocinta natiune d'in lume.

O scire electrica anuncia, că principele de co-
rona d'in Prusi'a a plecatu cătra Florentia pentru a
asistâ la nunt'a principelui Umberto. Intr'aceea re-
gin'a d'in Portugali'a si princeps'a Clotilda d'in Fran-
cia (ficele regelui V. Emanuilu) inca au sositu in
Turinu, unde se mai ascepta o multime de ospeti
inalti si pre inalti la festivitatile grandiose, ce se pre-
gatescu cu acesta ocaziune. Mai putienu se entusias-
meza publiculu italianu pentru acesta „serbatore fa-
miliara“, că-ci finantiele statului italianu, asemene ca
ale Austriei, aherga cu pasi gigantici cătra catastrofa
finala a bancrotului de statu, ruineza comerciulu si
industri'a, impedeza desvoltarea meserieloru, si ame-
ninta chiaru si esistinti'a statului, a cărui lipse sunt
mari si multe, sunt neincungiuravere, si spre a satis-
face acestoru-a, regimulu nu pote sê nu impuna noue
sarcine apesatorie, intre cari cea mai odiosa e darea
de moraritu, votata mai de-una-di de camera, pentru

că chiaru acest'a apesa mai tare clas'a de josu a mi-
serului poporu de prin pârtile muntose ale tierii, cari
si asiè sunt forte neproductive; nu e de miratu dara,
daca avemu de a inregistrâ numai proteste si demon-
stratiuni d'in partea poporului. De si starea finantia-
ria a Italiei e destulu de intristatoria, totu-si avemu
causa a presupune atâta barbatia si taria de carac-
teru in poporulu multu probatu alu acestei tieri, in-
câtu calamitatile aceste-a sê nu fia in stare a impe-
decâ unificarea peninsulei, care mai bucuros aru su-
portâ sarcinele ingreutorie, de si-aru vedè baremu
implinita dorinti'a mai de aproape, revocarea espedi-
tiunii franceze, care se ventileza acum de nou. In ade-
veru, frumosu donu d'in partea Franciei pentru
nunt'a principelui Umberto. Se dîce adeca, că s'aru
fi facutu dispusetiunile necesarie pentru dislocarea
trupelor papale prin pârtile ocupate acum de Fran-
cesi, de unde delucemu, că revocarea espeditiunii
atâtu de o liose va urmâ câtu de curendu.

D'in Parisu inregistramu resunetulu cuvintelor
de pace ale ministrului de justitia Baroche, cari pre
multi d'intre cei usioru crediatori i-voru face, sê vo-
teze regimului francecu incedere absoluta, bunaora
cum ratiuneza unele foie, pentru că parti'a pâcii in
giurulu imperatului Napoleonu a triumfatu. Politicii
mai versati inse nu se voru induplecâ a luâ de bani
buni tote vorbele cutârui ministru, ci le voru consi-
derâ celu multu ca parere privata a lui Baroche,
carui-a nu-i pretrasa de politic'a esterna. E forte
greu, ca omulu sê se pota orientâ numai câtu de câtu
in confusiunea generala, ce o causeza scirile disso-
nante. Pre de o parte Monitoriulu fr. ne asigura, că
relatiunile intre cabinetele Europei sunt de natura
cu totulu amicabila, si că faimcele pesimistice nu se
baseza pre informatiuni acurate; pre de alta parte ni
se areta in celu mai mare contrastu cu scirile de
pace: inarmarea militiei, fortificarea cetâtiloru in
Franci'a, mobilisarea gardei generale in Prusi'a,
procurarea pusceloru noue in Danemarc'a, conferin-
tiile ministriloru austriaci in Bud'a si indrumârile, ce
s'au tramesu reprezentantiloru austriaci in Parisu,
Londr'a, Petruburgu, Berlinu si Copenhag'a in cesti-
unea schleswig-holsteiniana, miscamentulu emigra-
tiunii polone s. a. Tote acesta nu potu fi prevestitorii
pâcii, pre cum potemu intielege si d'in cursurile
bursei, care de regula are semtiu forte finu pentru
pipairea cestiuniloru europene. In adeveru Europ'a a
imbetranitu, e bolnava si are lipsa de o cura ra-
dicala.

Dieta Ungarici.

Siedinti'a casei deputatiloru d'in 18
aprilu la 10 ore a. m.

Presiedinte C. Szentiványi, notari Petru Mihali
si A. Radich. D'in partea regimului au asistatu mini-
strii: Gorove, Wenkheim si Eötvös,

Dupa autenticarea procesului verbale d'in sie-
dinti'a trecuta, presiedintele presinta casei scrisorile
sosite, si totu odata provoca pre deputati, ca pentru
intregirea comisiunei incredintiate cu revederea re-
gulamentului casei sê aduca pre siedinti'a viitoria fi-
stele de votisare pentru optu membri, cari au esitu
d'in numit'a comisiune.

La ordinea zilei e desbaterca proieptului de
lege pentru publicarea legiloru.

Se dâ cetire proieptului originalu si modificâri-
loru, ce proiepteza comisiunea centrale; majoritatea
casei lu primisce in generalu fără discussiune.

Se pune la desbaterca speciale si se primisce
unanimu pana la alu 8 punctu. Aci iâ cuventulu

V. Babesiu: O. casa! Nu-mi ralicu graiulu pen-
tru că dora asi vol a votâ contra acestui §. 8., de ora
ce si însu-mi lu-primescu si sum detoriu a-lu primu,
d'in cauza că, precum stâ lucrulu asta-di, in privin-
ti'a limbiloru administratiunei justitiei, natiunalita-
tile, pre acea base neci, nu potu pretinde mai multu.

Cu tote aste-a am câte-va observâri: cum intielegu eu
acestu punctu si in ce intielesu lu-primescu. Prim'a
mea observare este, că daca legea de natiunalitate
va deschide unu terenu mai largu in privinti'a lim-
bei natiuniloru d'in tiera, prin acestu punctu nu se
va prejudecâ dreptulu loru ulterioru sêu drepturi-
loru loru de pretensiune.

Era a dou'a observare a mea este, că eu espresiu-
nea: „in limbele vigente (divatozó) in tierete coronei
unguresci“ nu o intielegu asiè, cum se indatineza multi
a o intielege, că adeca numai in limbele vigente in
tierete coronei unguresci, ci si in limbele vigente in
ins'a-si Ungari'a propria. Nu voiescu ca poterea ese-
cutiva sê aiba ocaziune a o interpretâ altmintrea; eu
asiè o precepu, că: in limbele vigente in Ungari'a si
in tierete coronei unguresci.

A trei-a mea observare se referesce la escuta-
re: cum sê fia ace'a traducere autentica; pentru că
dupa esperinti'a mea, am vedutu adese ori, că s'au
publicatu traduceri oficali sêu autentice, cari nu le-
au intielesu nimene. Am vedutu de aceste-a chi-
aru si d'in Vien'a, dar' am vedutu si d'in Bu-
da, nu dîcu că sub guvernulu parlamentaru,
ci sub celelalte guverne. Si acele-a, au numitu auten-
tice acele traduceri, dar' precum observai, nimene nu
le intielese, pentru că le tradusesse omeni teneri, cari
n'au fostu in chiaru cu intielesulu lucrului. Eu nu-
mai ace'a traducere o primescu de autentica, numai
ace'a o tienu autentica, numai ace'a o potiu tienè de
obligatoria, care se redige nu numai de cunoscolori
de limba ci si de cunoscolori de lucru. Altmintrea eu
nu vedu decatu eluderea legii. Cu acesta observare
am fostu detoriu. In acestu intielesu lu-primescu si
multiemescu guvernulu pentru concursulu sêu.

S. V. Popa. O. casa! Era eu mi-esprimu recuno-
scinti'a, că comisiunea centrale si in genere tote se-
ctiunile s'au invoitu la suplinirea defectului ce se
areta in proieptulu ministerialu, ca legile sê se pu-
blice si in limbele vigente in tiera. Acest'a o premitu
d'in cauza, că s'au aflu si individi, cari au afirma-
tu, că acest'a numai in siedinti'a sectiunei VI si VII
au potutu trece, inse eu am cunoscutia securu, că
tote au voitu cu unanimitate se cuprind acestu amen-
damentu in lege, si de ace'a detorescu recunoscutia
toturoru sectiuniloru, respective intregii diete. Dre-
ptu, că, candu e vorba de publicarea legiloru, trebe
luata in consideratiune assioma jureprudintiei: „lex
non promulgata non obligat“, asiè dara legea
trebe publicata si in limb'a care o intielege totu
omulu. Candu dîcu, că mi-esprimu recunoscutia pen-
tru acest'a, nu aflu neci o ingrigire (temere) in ace'a,
candu se dîce: tierete de carona; sub aceste tierete
de corona se intielegu tierete tienatorie de teritoriulu
ungurescu; asiè dara e vorba de limbe diverse, pre-
supunu, că si in limb'a croata se voru tramite legile
la cecalalta tiera de corona. Ce se atinge inse de teme-
rea amintita in privinti'a autenticitatii traducerii si
de observarea: cum sê se mediulocesca traducerea,
— ast'a cu atâtu mai virtosu trebe incredintiate mi-
nisteriului, pentru că daca va fi traducerea rea, vomu
strigâ si vomu trage la respundere pre respectivulu
ministru. Presupunemu, că ministru lu nu va intre-
buintiâ atari omeni, cari nu intielegu limb'a, ci omeni
de specialitate.

Candu e vorba de trecutu, — dreptu că s'au
datu casuri, in cari traducerile au fostu rele. Recu-
noscu, si eu am cetitu traducerii rele, nu numai in-
nainte de asta, ci (ce antevorbitorulu meu retace
respectivu nu recunosce) si sub guvernulu de acum,
nu proieptu de lege nice lege, ci lucruri de alta na-
tura, a căruru traducere nice eu n'am intieles'o; dara
speru, că ministeriulu n'a mai face-o ast'a de ici incolo.
Intr'ace'a eu am alta observare, nu cea dîsa de d.
Babesiu. In sectiunea a IV in locu de cuventulu, „nu-
mai decatu“ (azonnal) s'a primitu cuventulu „deoda-
ta“ (egyidejűleg). Si pentru ce s'a primitu acest'a?
Antâiu pentrucâ e mai precisu, si a dou'a, pentrucâ
corespunde mai bine scopului. Mai departe, intr'unu
§. se dîce, că legile voru avè valore 15 zile dupa
publicarea astfelu mediulocita. Asiè dara candu va
avè legea valore? Atunci candu se va publicâ in
amendoue casele si se va tramite la juredictiunii. Mai
de multu, precum bine ne aducemu aminte, erâ da-
ten'a, de judii cercuali mergeau d'in satu in satu, si
dupa ce s'a publicatu in adunarea generala, esplicau

II. Acoperirea (Perceptiunea.)

Perceptiuni ordinare.

A) Ministeriul financiarilor.

1. Dări directe: (darea pamentului 34.850,000; darea veniturilor de case 3.077,000; darea claselor de case: 2.900,000; darea cascigului personale: 7.400,000; restanții a veniturilor regesci: 17,000 fl.)	54.744,000
2. Dări de consum: (darea vinarsului: 5,500,000; darea vinului: 1.923,000; darea berei: 1,000,000; darea carnei: 1.580,000; darea sacherului: 720,000 fl.)	10.723,000
3. Venituri: (Venitul sarei: 10.200,000; venitul tabacului: 9.575,000; loteria: 1.100,000 fl.)	20.875,000
4. Competinție: (timbrul: 3.387,000; taeseși competinție de drept: 5.860,000; competințiile de căli și poduri: 129,000; competințiile marcării metal.: 17,000 fl.)	9.393,000
5. Avera statului: (bunurile domaniale: 2.066,000; edificiile statului 27,000; padurile statului: 387,000; caducități: 54,000, baieritul și monetaria: 325,000 fl.)	2.859,000

B) Ministeriul agriculturii, industrie și alu comerțului.

(Competinție de baie) 29,000

C) Ministeriul cultelor și alu instrucțiunii publice: (concurșu d'in partea fundatiunilor și a cetățitoru: 43,800 fl.; taese școlastice: 2100 fl.; desdaunări: 11,100 fl.)	57,000
--	--------

Sum'a perceptiunilor ordinare: 98.680,000

Perceptiuni extraordinare.

A) Partea ce cade in anulu acestu-a pro Ungaria d'in activele comuni	8.058,000
--	-----------

B) Ministeriul financiarilor: (Restanție d'in vinderea bunurilor domaniale: 90,000; d'in obligatiunile urbariale și rescumperările diecimilor de vinu a le bunurilor de corona: 570,000; restanție de contributiune: 6.272,000; restanție d'in arende: 1.245,000; regalulu de moneta: 900,000 fl.)	9.177,000
--	-----------

C) Imprumutulul călilor ferate	30.000,000
--------------------------------	------------

Sum'a perceptiunilor extraordinare: 47.235,000

Sum'a totale a perceptiunilor ordinare și extraordinare 145.915,000

(Va urmă.)

Beinsiu, 30. mart. 1868.

(Fine.)

In numerulu 38 alu Federatiunii e atacatu și corpulu profesoralu dicundu-se, că afara de unulu nu ar fi barbati de specialitate, au mai bine cu diplomati în straitia, ca si candu cei fără diplome nu ar fi in stare a corespunde chiamarei sale, ca si candu unulu, carele sierbesce de vr'o 12 ani la institutu nu si-ar fi potutu castigă atât'a prassa și teoria d'in unulu său altu studiu, ca se se pota numi barbatu de specialitate; altii era in restempu de 5, 6 au 7 ani nu aru fi potutu se-si aproprie atât'a desteritate, ca se corespundia asteptărei; apoi si acelu unulu, acum cu diploma pana mai anu tiertiu, au n'a fostu barbatu de specialitate? Sum curiosu ce ar respunde la acest'a Dlu corespundinte, carele radica asiè de tare pre celu cu diplom'a in straitia. Sunt si alti barbati in tiera, ba chiaru la institute natiunali, cari macaru că n'au diplome aprobatiunali in straitia, totu-si sunt cu multu mai harnici, de cătu unii cu diplome, ba in reposatulu senatu imperialu inmultitu a cuventatu unu arhieru pre langa profesori fără esamene adevierindu, că aceia macaru că n'au pusu esamene, pre la straini sunt pre nivoulu modernu alu sciintieloru; acelu arhieru eră in contra esameneloru și d'in punctu de vedere alu autonomiei basericee sale. Cu acestea nu vreu se dîcu, că n'asiu dori se avemu mai multi profesori aprobati macaru si de straini, daca pretindu asiè impregiurările in cari traimu. Dlu corespundinte uitase se spuna, că afara de celu unulu mai este unu montoru aprobatu la institutu, aprobatu dîcu nu numai prin esamenu, ci si prin sierbitiulu său de 25 ani! Vorbindu despre profesori aprobati se cadeă, se spuna corespundinte, că celu unulu asiè dilectu naintea sa inca a capetatu subsidiu de la patronulu gimnasiului, ca se caletoresca la Pest'a, spre a depune esamenulu, si a nume ca la 160 fl. v. a., si Ilustritatea Sa Episcopulu oradanu, de candu guverneza dieces'a, a indemnatu si pre altii la esamene si i-a ajutat cu bani spre a-si procură cărțile necesarie. Caus'a că unulu d'in acestia nu s'a supusu inca la esamenu, e de o parte, că nu s'a potutu prepară, eca asiè, in câte-va lune de alta parte e o pedeca neplacuta și trista pentru d'insulu, adeca debilitarea vederi, pentru care a trebuitu se introrumpa studiulu inceputu. Dara pre langa tota debilitarea ochiloru sei n'a incetatu a desvoltă unu zelu, ce-i face onore, si a nume conducerea teneri societăti de lectura lui-si concredita o porta. Despre acesta tenera asociatiune inca poteă se amintesca Dlu corespundinte, că episcopulu i-a tinsu mai de multe ori ajutoriulu

legea si in propri'a limba a poporului. Repetiescu că „lex non promulgata non obligat“ si asiè totu omulu trebue se scia legea deodata. Acum, se pote ivi greutatea, că testulu ungurescu este usioru a se tramite si publică, dara multu tempu se potesce pentru esoperarea traducerei romane si a celoralte. Acesta greutate este opumnata prin fapt'a recunoscuta, că susternendu ministeriulu său ori care membru alu casei proieptulu de lege, e destulu tempu pentru traduce-re, si traducerea modificărilor, ce pote s'ar' face, n'ar' costă decătu câte-va ore. De ace'a propunu ca in loculu spressionei „numai de cătu“ se se puna cuventulu „deodata.“ (Strigări: Sê remana cum este.)

Iosifu Secaciu dîce că declinările limbistice si dialectice (!) suntu caus'a lacuneloru si defecteloru ce obvinu in traducerea legiloru; pentru ace'a Romanii, serbii si slovacii nu le potu atribui aceste-a ministeriului, ci impregiurărilor de susu. Dup'aceste-a ne mai fiindu nimene insemnatu intre vorbitori se pune la votu si punctulu 8 inca se primesce neschimbatu.

Votisarea definitiva se va face in siedintia de luni.

Se ià la desbatere proieptulu de lege referitoriu la camerele comerciale si industriale. Partit'a guverniala se aretă gat'a a primu proieptulu fără discutiu.

Col. Tis'a face urmatoriulu amendamentu si silu motiveza in una cuventare mai lunga.

„Căsa se decida, că de presinte nu va luà la desbatere proieptulu de lege referitoriu la camerele comerciale si industriale, ci va indrumă pre ministeriu, ca acestu-a se face despusetiuni, ca comerciantii si industriarii d'in tiera se-si alege fia-cari in deosebi delegati d'in sinulu loru; cas'a inca va alege una encheta de 10 membri, carea va ascultă opiniunea delegatiloru: că ore comerciantii si industriarii la olalta său desclinitu voiescu a formă camere comerciale si industriale său dora reuniuni; si cum ar fi mai cu cale a se acoperi speșele acelor'a, si ce fersa de activitate este a li se dà. Despre acest'a anchet'a se fia indetorata a raportă casei, susternendu-si si opiniunea.“

Ministrulu Gorove partinesce in principiu amendamentulu lui Tis'a, inse acum se se voteze proieptulu de lege alu guvernului.

Dup'aceste se pune la votu, si proieptulu se primesce in generalu, cadiendu amendamentulu lui Tis'a.

Apoi se pune la desbatere speciala si se primesce d'in punctu in punctu cu nisce schimbări neesentiale.

Votisarea definitiva asupra acestui proieptu de lege se va intemplă in siedintia cea mai de aproape. Siedintia de adi se inchide la 1 ora d. m.

Bugetulu

pentru terele de sub coron'a Ungariei pre a. 1868.

(Urmare.)

I. Recerintiele (speșele statului.)

Speșe extraordinare:

Afacerile comuni	8.058,800
Ministeriulu interneloru	150,000

Ministeriulu financiarilor:

(Construirea podurilor de la Tokaj, Tisza-Ujlak și Valea-Mare: 100,000 fl.; masin'a de cilindre in Diósgyőr: 450,000 fl.; masin'a de cilindre in Rhoniez: 100,000 fl.; reparatiunea cetății d'in Hunedior'a: 50,000 fl.; edificări publice in Bud'a: 400,000 fl.; edificări și reparatiuni in Gödöllő: 123,000 fl.; subventiunea societății călilor ferate de Alb'a-Iuli'a: 300,000 fl.; subventiunea fondului dessarcinării pamentului d'in Transilvania: 1.680,000 fl.; preparatiunea timbreloru magiare: 24,000 fl.; catastrulu: 544,000 fl.)

3.771,000

Ministeriulu comunicatiunii.

Construirea călilor noue: 547,000 fl.; constructiuni idrotecnice 1,759,000 fl.)

2.306,000

Ministeriulu comerțului.

(Conserieroa poporatiunii: 30,000 fl.; suprimerea bolei viteloru: 46,000 fl.; infintiarea linieloru noue telegrafice: 266,000 fl.; institutulu economic in Transilvania: 29,000 fl.; servitiulu sanitaru alu porturiloru și marinei: 172,000 fl.; infintiarea unui institutu de modelu pentru productiunea pesciloru 20,000 fl.; espeditiunea in Asia orientale: 100,000 fl.)

663,000

Ministeriulu justitiei 200,000

Cancelari'a de curte croatica 200,000

Căli ferate și canale 20.000,000

Sum'a speșeloru extraordinare: 35.348,800

Adaugundu-se speșele ordinare: 100.567,000

Sum'a totale a speșeloru ordinare și extraordinare 135.915,800

sêu parintescu. Cela-laltu d'entre profesori, carele s'a apromisu a se supune la esamenu si a capetatu in mai multe ronduri, inca ca clericu, ajutoriu pentru cărți, nu s'a potutu inca supune că-ci e numai de 6 lune aci. Altmintre pentru ce nu intreba Dlu corespundinte pre celu cu diploma, că de ce cer-case mai anu se capete parocia? De imputatiunea Dlui corespundinte facuta in caus'a diplomeloru nu me miru, că-ci si altu binevoitoriu (?) alu institutului a venturatu acesta cauza intr'unulu d'in numerii Gazetei, unde se nesuiă a-si aperi pre unu cumnatu alu sêu in privinti'a celebrei alegeri de jude d'in Beinsiu, dara me miru de aceea, că duce esageratiunea la culme dicundu, că vr'o căti-va d'entre profesori ar fi carpitioi, fără convingere romana, unulu ultramontanu etc. Aci se face censoru Dsa si vrendu a monopolisă romanismulu, denega altor'a convingerea romana numai asiè simplu fără a aretă fapte, ce aru merită astufelu de inferare; aru face bine Dsa, daca ar da pre facia prespectivii si ar aretă faptele, cari potu se traga dupa sine asemene crima de renegatismu, cătu se li se pota denegă si convingerea romana, altucumu aserandu numai in genere areta numai ura personala.

In cătu pentru ultramuntani, avemu se observămu că acestu nume se dà pre la noi celoru ce aperi concordatulu in unele puncte a le sale, d. e. candu bucina cine-va, că concordatulu ne opresce sinodele diecesane, atunci ultramontanii cu concordatulu in mana demustra, că asertiunea pseudoliberaliloru e temeraria, deca nu mai rea, că-ci concordatulu asigureza episcopiloru dreptulu de a tienē sinode diecesane si scutesce intr'acestu dreptu fatia cu omnipotenti'a statului.

Apoi se mai dà numele de ultramontanu si celoru ce cutedia a remanē celibi, că asiè-i inspira anim'a. Dara cei-pasa cui-va, că unulu e insuratu, si cela-l-altu nu? Atătu celu insuratu, cătu si celu neinsuratu, insu-si are a-si dà sēma cu consciinti'a sa; celu ce mananca, pre cel'a ce nu mananca, se nu-lu ocaresa, si celu ce nu mananca, pre cel'a ce mananca se nu-lu osendesca, dîce S. Paulu, si pote că acestu apostolu alu gintiloru mirosă a ultra montanismu?

Ca se se castige cătu de curundu profesori aprobati, cari se fia deodata si preoti, propune Dlu corespundinte unu metodu curiosu, si a nume se se tramita mai multi teneri pre la universități, se invetie studiele filosofice trei ani, si apoi se invetie teologia intr'unu anu de la cutaro canonicu. — E de miratu, că Dsa nu impartesiesce suatulu, că acei teneri se se tramita la Lipsia, se invetie filosofia, si asiè in trecatu se invetie si teologia, si inca la protestanti. Au cugeta Dsa, că cei patru ani de teologia sunt destinati namai spre a invetiă sciintiele teologice in teoria; atunci dieu sunt si alte midiloco spre a castigă testimonie de teologia, dara nu crediu se se afle astufeliu de teneri, cari absolvindu cursulu filosoficu nu s'aru rusină a se face preoti, eca asiè, ca vestitii moralisti si ca unii calugeri mendicanti. Apoi unde episcopulu acel'a in baserica catolica, carele s'ar uită de admonitiunea „Nemini cito manus imponas.“

In urma Dlui corespundinte nu-i vine la indemana a recunosce acelu adeveru nedisputabilu, că Ilustritatea Sa Episcopulu de acumu de la Oradea a facutu mai multu pentru gimnasiulu beinsianu in tempu de cinci ani, cătu a facutu predecesoriulu său immediatu in 23 de ani. Fia-iertatulu Erdély, precătu scimu, a datu gimnasiulu ca la 1200 fl. pusi in fruntea unei colecte, pana candu Episcopulu presinte de cinc ani intre cele mai incurcate corecstări ale dominiului său, a datu pre totu anulu câte 600 fl. v. a. si-i dà si mai departe cari in cinci ani facu 3000 fl. v. a. si afara de aceea mai in totu anulu sacrifica pentru institutu, ce a recunoscutu si corespundintele beinsianu, de si in bajocura. Apoi anulu acest'a Ilustritatea sa a asemnatu câte patru orgie de lemne pentru fia care profesor, si asiè la unu locu 40 de orgie, care compute in bani facu 320 fl. v. a. Amintindu Dlu corespundinte de 120 fl. v. a. oferiti de Ilustritatea sa pentru nescari luti, pune semnulu intrebatuinei si nu spune, că si camer'a obscura s'a procuratu pre acei bani, bagsema si acestia-i tragă la indoieia. Mai incolo face alusiune la caletori'a Ilustrității sale in tiera straine, si nu ne spune, că Ilustritatea sa a caletoritu la Roma, mam'a nostra oterna, in interesulu basericee sale si a reprezentatu acolo integ'ra nostra provincia basericesca, pentru ce-i multiemesce forte frumosu fericitulu metropolitu Alesandru intr'o scrisore, carea de nu me insielu, e celu d'in urma actu adresatu la Oradea, cu putiene dîle naintea mortii sale pre tempuriu intemplate atătu pentru Romani preste totu, cătu si pentru provinci'a nostra basericesca in parte.

D'in acestea se pote convinge onoratulu publicu, cătu de esagerate au fostu impartesirile Dlui corespundinte beinsianu, carele nevrendu a menatu ap'a pre mor'a inimiciloru.

Titu Rufu.

*) Fiindu că in mai multe locuri se provoca Dlu corespundinte la Brasioveni fia-mi permis a insemnă, că Brasioveni sunt omeni puternici si romani zelosi, cari sacrifica multu pentru institutele natiunale, dara aici in Beinsiu Romanii sunt seraci, si cari aru fi mai puternici nu se numera intre amici institutului nostru, ce se vede si numai de acolo, că in caus'a alogerei de jude opidanu dlu Végső improsca in profesori asemene ca si Dlu corespundinte, ba candu s'ar' luă de amonuntulu anele institutului s'ar' affă, că acei romani inavutiti d'in dominiulu episcopale n'au contribuitu nici atătu pentru institutu, cătu a contribuitu unu singuru parocu g. cat. d'in Portelecu, si ce e mai multu Végső deputatulu Beinsiu are fruntea a afirmă, că corpulu profesoralu nu contribue nimic'a spre inavutirea opidului, mauaru că toti profesori aci si-consuma salariulu, si unii dau o parte bunicea in bulnariulu lui Végső si Erdély etc. despre ce altu cumu in Gazeta

T. R.

Transilvani'a.

Blasiu, 15 april 1868.

In dfilele mai de aproape diuariile ne adusera scirea, cumu câ la diet'a pestana per tangentem a venit inainte si caus'a natiunalitatiloru.

Candu se desbata proiectulu legii de publicarea legiloru, in un'a d'in comisiunile dietali, s'a incinsu una mica furtuna. In comisiunca ace'a a leca siedeau matadorii natiunalitatiloru nemagiare, cari cu unu viersu pretinsera ca legile se publice in tote limbele potentei imperatie magiare. Dara membrii comisiunii cei de natiunalitate magiara s'au contrariatu d'in tote poterile. Unulu d'intre ei se fia provocatu la esemplulu altoru imperatie si mai tari, ce intru asemenea asuprescu pre natiunalitatile aflatorie acolo in minoritate, si se fia dîsu: candu anglesii voru publicã legile lor si in limb'a scotiloru, prusii intru a poloniloru si asiè mai in colo: atunci si noi magiarii vomu publicã legile nostre si in limb'a olahiloru, serbilor s. a.

Validu argumentu si cu tasiu forte ageru, si totusi, minunea minuniloru! elu nu prinde nece ca una castura rea, si acest'a d'in doue cause.

Antâiu pentru-cã voue, frati magiari, ce ve laudati cu una constitutiune mai buna si mai vechia, de câtu ori-care alt'a de pre intinsa faci'a pamentului, nu ve stã bine, se ve provocati la institutiunile nece unu poporu, pentru-cã dupa afirmãrile vostre nu este nece unu poporu, a carui stare juridica se fia asiè inaintata spre perfectiune, ca si a. vostra. Voiti progresulu? voiti inaintarea si dezvoltarea statulu? Tindeti spre republic'a ilcãle, tieneti in vedere dereptulu naturei, nu serantoc'a de constitutiune, ce anglesii au capetatu de la Ioane celu fãra de tiera, si cu atãtu mai pucinu ve luareti de modelu constitutiunea prusiloru cea bismarcuita. — de mai pote fi vorba de constitutiune si a colo, unde mandatarii poporu ui suntu dati in criminalu si pusi la umbra pentru opiniunile manifestate in siedintiele camerei. — Verogu dara pre onorea si reputatiunea vostra, nu ve provocati nece la turci, nece la muscani, nece la angl'si nece la prusi, ca nu cumu-va lumea vediendu-ve cu esemple de aceste in gura se cugete, câ dora voi ati fi vrendu a face regresu in locu de progresu, pentru-cã acest'a ar' fi chiaru rusine pre unu poporu luminatu si moralu, cumu e alu vosiru. Deci nece unu pasiu in dretru, miliarie inainte!

Eca pentru ce disci, câ argumentulu acelu-a nu prinde. Er' a dou'a dîcu, câ nu prinde, pentru-cã nedereptatea e nedereptate in veacu, aflase ea ori unde se va aflã; fia in constitutiunea prusesca ori anglesesca, fia chiaru in cea ungresca ori anglesesca.

Natiunile au derepturile loru nesupuse prescriptiunei. Derepturile aceste potu fi calcate, strivite de copitele armatei unui Tamerlan, Atif'a, sèu cumu se va fi numindu hien'a ace'a cu figura omenesca. Derepturile aceste potu fi ignorate de legiutorii ore-carei tieri, daca acesti-a in locu de a fi portati de insufletire pentru binele totulu, voru fi rapiti de amore orbitia pentru una parte. Inse ele nu potu fi noise la nece unu casu.

Constitutiunea, ce calca derepturile unei natiuni spre a cresce si a inmulti pre ale altci-a, este nederepta, ca si constitutiunca ace'a, care recunosc derepturile individulu. Omulu si natiunea lui este mai antãiu, ca statulu, pentru-cã neme nu pote fi cetatianu fãra de a fi omu, apoi totu omulu cauta se tiena de corpulu ore-carei natiuni; inse nu totu omulu cauta se fia cetatianu. E invederatu dara, câ sofistier'a facu cei, ce ne dîcu: Voi romani, serbi, touti, ruteni, germani s. a. popore, ce trati in largulu Tieri ungresci, pentru interesele statulu sunteti detori a ve lapedã de limb'a si natiunalitatea vostra si a ve suborlinã magiariloru, ca statulu, in care trainu cu totii se pota prosperã. Acest'a e curatu numai sofistier'a d'in cauza, câ statulu este mieliu si nu scopu. Nu cetatiani preste totu au se fia trasi intru unu strugu ore-care dupa ide'a nu sciu cui, câ cetatiani nu suntu meniti a duce rola de popice, d'in contra legile si asiediamintele statulu au, se se conformeze dupa indigintiele cetatianiloru, cu atãtu mai vertosu, câ intregulu nu pote prosperã, candu pãrtile constitutive patimescu.

Sofistier'a este si ace'a, câ practice nu se pote eleptu egalitatea mai multoru natiuni locuitorie in sinulu acelu-asi statu. Atãte diversitãti, ce suntu intre cetatiani, tote se potu impacã, numai diversitatea, ce este d'in puntu de vedere natiunale se nu se pota impacã? Plugariulu si meseriasulu, preutul si ostenanulu, invetiatalu si neinvetiatalu, cetatianulu si sateanulu, toti acesti-a incapu forte bine unulu langa altulu intre barierele statulu, ma inca se ajuta si intregescu unii pre altii; romanulu si magiarulu, magiarulu si toutulu, s. a. se nu pota incapa sub cerulu acelu-asi statu? Fugiti amagitoriloru! Mergeti in Elveti'a si vedeti tierisioru mici, câtu diumentate unu comitatulu de ale vostre, cuprindindu in sinulu seu câte 3 natiuni diverse si indereptatite egalu. Mergeti

a colo si invetiati, ce va se dîca egalitate civica. Nu tieneti de dîcal'a vostra: extra Hungariam non est vita, ca se nu avemu de a ve mai respunde cu adausulu: et si est vita, non est ita.

Egalitate deplina, politica-natiunala, si nu ve ascundeti dupa nori de cuvinte insielatose, nu ve incredeti in poterea efemera, ce ve intipuiti, câ ar' fi la despunerea vostra spre sfermarea natiunalitatiloru nemagiare. Poterea unu statu o facu bratiile cetatianiloru lui, si tari'a lui stã intru indestulirea acestoru-a. Majoritatea locuitoriloru d'in tiera e nemultiimita cu legile magiarisatorie. Cugeta cine-va, câ acest'a majoritate si-va dà bratiile spre junghiarea celui mai pretiosu lucru ce are, spre nemeiirea limbei si natiunalitatii sale? Cugeta cine-va, câ acest'a majoritate nedereptatita, la tempu de nevoia va fi parata a-si versã avere si sange pentru una patria, ce pre dîns'a nu o numera intre fi?

Acolo-su esemplele pline de invetiatura. Desfaceti istori'a invasiuniloru turcesci, si recugetati a sup'ra causelor. Ele vorbescu cu voce mai potinte, de câtu a tunetelor. Fia, câ cei chiamati se audia vocea ace'a, si se apere tier'a de furtunele, ce o amenintia!

Ar' fi lucru forte tristu, candu natiunile tieriei ungresci asiè reu s'aru incaldî de sorele libertãtii magiare, câtu se tremure mai reu, de câtu sub Bach. Atunci legile se publicau in tote limbele. — Nu me provecu la tempurile acele, pentru-cã dora le-asiu dorî de modelu, ci d'in contra pentru-ca se se vedea, câ libertatea, ce ne impartu magiarii, intru unele este mai amara si de câtu absolutismulu Bachianu.

Facandu amintire de numele Bach, mi-vine in minte, câ legea de presa data de acestu democratulu trecutu la „eterodocsiã“, in Ardealu infloresce si asta-di.

Dieu minunata tiera mai este si Ardealulu acestu-a, cumu incapu in elu tote! Drumuri de tiera, câtu sbori pre ele câ pre mesa, si noroic, de te cufundi pâna in butucu. Munti de sare esfi cu uasulu la sore, sarature mai pre tote vãlile, si obligatiune de a cumperã cantariulu cu 8 floreni. Constitutiune vechia, prin urmare si buna, câ vinulu vechiu inca e mai bunu ca celu nou, si absolutismu ministerialu. Aruncuri pentru dessarcinarea pamentulu, si pre totu acele spate robote ca si inainte de 48. Tribunalele de jurati intru delictule de presa, si lege de presa Bachiana. Avemu de tote, romani unguriti, sasi unguriti, avemu si unu de Baussner, care se laude acest'a stare a lucrureloru. Dvostra cunosceți pre acestu domnu, câ fiindu redactoriu, acolo in tier'a dvostru, a fostu pusu la umbra in poterea acelei legi de presa, ce custa si acumu. Dara dlui de Baussner nu-i mai pasa de ea, pentru-cã nu mai este redactoriu, apoi scie câ pentru laude impartite ministeriulu pestanu cu verb'a, nu-lu arunca nime in — presa.

Cor.

Sabiu 17 Prieru 1868.

S. S. Par. Metr. Siagun'a plecã eri câtra Pest'a*). Mai pre la inceputulu anululu eramu de strict'a credintia romanesca, câ Santia sa vediendu pasii funesti si necalculati, indata dupa diet'a d'in Sabiu, nu numai câ se va retrage cu totulu de la desbaterile parlamentulu magiaru, dara va cercã modulu si midilocule, prin cari se reparãmu pre câtu se pote ruin'a natiunala, ce ne cutropesce. Asta-di inse candu vedemu pre Cuviosia sa pasindu de nou pre terenulu principiloru adevratu false si neromanesci nu avemu alta se sperãmu, de câtu câ magiarismulu cape-tandu de nou potere, va purcede totu mai departe in Transilvani'a cu arbitriulu sèu absolutisticu. Noi credemu câ S. S. se presenteza singuru numai pentru afacerile besericea orientali d'in Ungari'a, dara nu si d'in Transilvani'a. De cumva inse voiesce S. S. a se representã ca unu demnitaru alu poporulu romanu d'in Transilvania, atunci de siguru va staru si va consultã modulu pentru concederea unu congresu romanu, câ-ci aci culmineza interesele vitali a Romaniloru ardeleni in momentul actualu.

Cuvintele ce S. S. le adresã cu ocaziunea anululu nou câtra intieleginti'a romana de aici câ; „acusi va sosi momentul, in care se me intrepunu de nou pentru interesele natiunei romane“, ne facura se credemu câ S. S. vediendu funest'a stagnatiune politica a Romaniloru va convocã comitetulu natiunalsprealutca patriei si marirea natiunale. In daru! S. S. chiaru in momentul acest'a candu impunseturele veninose a le magiarismulu ni se paru mai nesuferibile, pasiesce de nou in scol'a pitagoreiloru pestani spre a le dîce unu boerescu bon jour.

Concedemu câ causele besericea orientali sunt destulu de importante, si câ besericea romana trebe se fia libera si independinte, dara apoi ce folosu pentru aceste tote, daca natiunea devine sclava. Castigulu cese va cluptã e cu multu mai mieu, de câtu proscricrea natiunei romane, ca se fia iertatu fia câru strainu s'o tunda si maceleze. Recunosca S. S. principiile

*) Sambata ser'a (18 l. c.) a si sositu in Pest'a R.

poporulu romanu pestrata ca viet'a prin toti seculi barbariei, marturisesca-le acele ori câru ca o santa traditiune romanesca, ca Evangeliulu credintiei lui politice, si — in aceste toti i vomu urmã. Alte principii false ori mistificate in numele poporulu si senatulu romanu d'in Transilvani'a nu se suferu.

D.

ROMANIA.

Proiectu de lege

Pentru organizarea puterii armate in Romania

Cap. II.

(Urmare)

Comandamentele armatei.

Art. 17. Teritoriulu Romaniei se imparte in patru divisiuni militare teritoriale, ale caroru resiedintie suntu Bucuresci, Iasi, Craiova si Galati. — In fia care d'in aceste resiedintie câte unu comandamentu divisionariu.

Comandantii acestoru divisiuni asigura prin priveghierea loru continua, administratiunea, instructiunea, disciplin'a, intretinerea si totu ce pote interesã in generalu pe poterea armata a tieriei.

Atributiunile loru, precumu si delimitarea fia caruia divisiuni se voru ficsã printr'unu regulamentu specialu.

Personalulu fia caruia comandantulu de divisiune se iã dupa trebuintia d'in corpulu statulu maioru alu armatei.

Art. 18. In tempu de concentrare sèu de resbelu, formarea unitãtiloru mari, citate la art. 14, se va face prin ordonantia Domnesca.

Statulu maioru Domnescu.

Art. 19. Unu corpu de statu maioru speciale este insarcinatu cu serviciulu de adjutanti pe langa person'a Inaltimei Sale Domnitorulu.

Cadrulu acestu corpu se determina prin tabla litera D.

Art. 20. Armat'a permanente se compune de Infanteria, Cavaleria, Artileria, Geniu, Flotila, trupe de administratiune, gendarmi si Pompieri.

Infanteria.

Art. 21. Infanteri'a se compune de:

Regimente de linia.

Batalione de venatori.

Companie de disciplina.

Art. 22. Fia care regimentu de infanteria se compune de unu statulu maioru, 1 compani'a afara de ronduri, 3 batalione in linia si jumetatea cadreloru unu alu 4-lea batalionu de depositu, sub comand'a celui mai vechiu d'intre capitani sei.

Fia care batalionu de linia sèu de venatori are 4 companii, celu de venatori, facundu corpu a parte, mai are unu statulu maioru si unu plutonu afara de ronduri.

Fia care compania, afara de cele d'in batalionele de depositu si de disciplina are 4 oficiari in tempu de pace si 5 oficiari in tempu de resbelu.

Compunerea cadreloru infanteriei este conformu tablei litera E.

Cavaleria.

Art. 23. Cavaleri'a se compune de regimente de lanceri, venatori si dorobanti de linie, si unu escadronu de instructiune.

Art. 24. Fia care regimentu de cavaleria se compune de unu statulu maioru, 1 plutonu afara de ronduri si 5 escadronu, d'in care unulu de despositu avendu numai 1/2 d'in cadrele unu escadronu.

Compunerea cadreloru unu regimentu de cavaleria este conformu tablei litera F.

Artileria.

Art. 25. Artileri'a se compune de unu statulu maioru de artileria, de stabilimente de artileria si trupe de artileria.

Art. 26. Statulu maioru de artileria cuprinde personalulu prevediutu in tabla litera G.

Art. 27. Personalu stabilimentelor de artileria, dirige si administra stabilimentele acestei arme, adica pulberarie, capsularia, fonderia, atelieru de constructiune si reparatiune etc. — Personalulu acestoru stabilimente se iã dupa trebuintia d'in statulu maioru alu artileriei.

Serviciulu interioru si atributiunile personalulu acestoru stabilimente se voru determinã prin unu regulamentu speciale.

Art. 28. Trup'a se compune de:

Regimente de artileria.

Fia care regimentu cuprinde unu statulu maioru, unu plutonu afara d'in ronduri, 8 baterii de câte 6 tunuri, o sectiune de treau si 1 compania de pontonieri.

Fia care bateria are 4 oficiari in tempu de pace si 5 in tempu de resbelu.

Compunerea cadreloru unu regimentu de artileria cu tote pãrtile loru citate mai susu, este corma celoru insemnate in tabl'a litera H. (Va urmã.)

Noutati Straine.

FRANCIA. Afara de diuariile oficiose chiaru si omenii regimulu se afla motivati a contribuì finiculu loru spre paciuirea publiculu spariatu prin scirile alarmatorie de mai este dile. Ministrulu de justitia, Baroche, aflã ocaziunea binevenita la unu banchetu, spre a asigurã lumea, câ drumurile vecinale,

cari voru angagiã finantiale statului pentru mai mulți ani, sunt documentulu celu mai apriatu de pace, pentru că unu regimu întieptu n'aru potè întreprinde atare opu pre unu tempu, candu pacea n'aru fi asigurata, séu resboiulu aru stã naintea usiei séu aru fi numai probabilu.

„Imperatulu voiesce pacea, o pace onesta, demna de o natiune mare. Franciã increditã in poterea sa prin desvoltarea organizatiunii militare e pregatita la tote eventualitãtile, si nu cerca resboiulu. Noi mai nutrimu si acea convingere, cã nimenui-a nu-i cade in minte a dechiarã Franciei resboiu. Pacea Europei nu va fi conturbata. Nu credeti dara in scirile alar-matorie, in cuvintele resboioase, cari se repetiescu periodic d'in nesciintia séu malitia, grigiti in pace de agricultura si industria.“

— Despre caletoriã ministrului de resboiu d'in Danemarc'a, cerculeza faime noue. Se d'ice, cã ministrulu Raaslöf aru fi negociatu cu Franciã despre insulã St. Croix, care, seclulu alu 18-le, a trecut in posesiunea Danemarcei, sustienendu-si Franciã dreptulu de rescumperare in casulu, candu Danemarc'a aru vol, sè instraineze acea colonia. Afara de insulã St. Croix, mai sunt inca alte doue insule in Indiã apusena, cari le-a cumperatu regimulu d'in Nordu-Americ'a.

Tustrele insulele inse formeza unu complexu ne-separabilu; posesiunea unei-a séu altei-a nu se pote conservã, si pentru aceea nu s'a ratificatu tratatulu de cesiune in Washington; totu d'in acea cauza a datu de greutãti si ofertulu Danemarcei in Parisu. si pentru a complanã greutãtile acestea a caletoritu ministrulu Raaslöf la Parisu. Scirile d'in Copenhag'a inse afirma, cã ministrulu aru avè se procure o cantitate de pusce noue dupa constructiunea lui Remington.

ANGLIA. Lupt'a despre desfiintarea beserecei de statu in Irlandiã a parasitu de-ocamdata terenulu parlamentariu, si a descinsu pre campulu diurnalistice. Atãtu d' Israeli cãtu si Gladstone publica epistole cãtra alegatorii loru in afacerea cestiunata. — Celu d'antãiu in epistolã sa dã explicatiune afirmatiunilor sale d'in parlamentu, prin cari acasase pre ritualistii beserecei anglicane, cã s'aru fi conjuratu cu catolicii d'in Irlandiã pentru suruparea uniunii intre besereca si statu. „Cele d'ise de mine in parlamentu, scrie d' Israeli, s'au referitu la o fractiune estroma in besereca, care fractiune dateza numai d'in tempulu mai nou si nu si-ascunde ambitiunea, de a rumpe legaturã intre statu si besereca, si precum amu cauza de a presupune, s'a confederatu spre acestu scopu cu catolicii d'in Irlandiã. Reuniunea de eliberare cu fanaticismulu séu scurtu la vedere e numai instrumentu in manle acelei confederatiuni, si va fi de siguru antãia viktima a despotismulu preotiescu. De orece dupa parerea mea desfacerea uniunii intre besereca si statu aru produce o restornare mai

mare decãtu in-sa-si o invasiune inimica, mi-voiu pune tote poterile spre a nimici aceste incercãri nefericite.“ — Scirea mai prospeta despre espeditiunea d'in Abisiniã e telegramulu comandantului Napier, cu datulu 17 Martiu, aproape langa laculu Aschangi. — Regele Teodoru, se d'ice, cã se afla cu munitiunea întreaga aproape de cetatea Magdala, unde va si luã pusetiune. Trupele englese sunt in cea mai buna stare sanitarã

GRECIA. Situatiunea regatului grecescu d'in d'i in d'i devine totu mai grea. Bulgaris si Comonduros representa principiile contrarie, cari voru ocupa terenulu cu ocaziunea alegeriloru pentru camera. Unulu d'entre acesti doui barbati voiesce desvoltarea pacifica in afacerile interne, consolidarea poterii armate, formarea aliantieloru si acceptarea rezervata pentru vr' unu evenimentu europenu. Programulu acest'a lu-urmeza de-ocamdata curtea si o minoritate mica in tiera. Comonduros d'in contra voiesce lupt'a, suscitarea insurectiunii in Tesaliã si Epiru, ajuto-rarea activa a Cretensiloru si aliantia cu Sèrbii si Romanii Maioritatea preponderanta a poporatiunii sustiene planulu de actiune, pentru care pledeza si regin'a Olg'a si întregeã partida rusessa de la curte. — Pre insulã Candia cetãtile mai mari, si districtulu loru de 10—12 mile, sunt in man'a Turciloru, siesulu lu-ocupa insurgintii. Dupa luptele d'in 18 martiu raionulu Turciloru s'a micioratu in cãtu-va, pre de alta parte insurgintii inca au perditu 24 sate, cari s'au supusu gubernatoriulu generalu. Militia insurgentiloru s'a completatu prin patru divisiuni de voluntari supt comand'a lui Messaras, cari inse abè voru compensã pierderea imensa, causata prin depar-tarea comandantiloru Haischi-Mihali si Kriari; acesti-a voiescu a parasã insulã in urmarea unor diferentii între d'insii si regimulu provisoriu. D'in celpremise resulta dara, cã Turcii n'au prè multe pro-spepte de a supune pre rebeli, si lupt'a se mai pote continuã cãtu-va tempu, daca intreventiunea euro-pena nu-i va pune capetu.

AMERICA. D'in tier'a acest'a transatlantica n'avemu de referitu alt'a, decãtu era si era despre procesulu intentatu in contr'a lui Johnson, presiedintele republicei. Generalulu Butler in actulu de acusatune se tiene strictu numai de fapte, si desfa-siura pericolulu pentru libertate, nepatriotismulu si nelegalitãtile, cari provinu d'in portarea lui Johnson, a le carui incercãri de usurpatune trebeu sugrumate in simbure, pentru ca sè nu pericliteze venitoriulu republicei. Dupa cuventarea lui Butler, care tienù trei ore, luara cuventulu Bingham si Wilson pentru a documentã faptele produse de Butler; între docu-mentele prezentate spre acestu scopu se afla jura-mentulu presiedintelui, mesagiulu lui Lincoln, prin care deferesce lui Stanton portofoiulu ministeriulu de resboiu, intarirea ministrului prin senatu, ordina-tiunea lui Johnson, prin care depune pre ministrulu

de resboiu si mesagiulu lui Johnson cãtra senatu in afacerea acest'a. In cãtu pentru cestiunile de principiu se aduce conclusulu, cã in casuri juridice sè decide judele presiedinte in instantia prima; dela decisiunea acestui-a, apelatiunea se face la tribunalulu plenariu. Dupa ascultarea marturIELORU produse de acusatoriulu va luã cuventulu Stanberry, aperatorulu presiedintelui, si dupa aceea se voru ascultã marturiele acusatului. Cuventarea finala in favorea lui Johnson o va tienè Evarts, apoi va urmã replicã Bingham. Conducatoriile acusatunii presupunu, cã in partea aperatoriloru se voru pune in miscare totu midiloccele, spre a amenã pertratãrile si a castu tempu; in casulu aceia, candu s'aru cere produceremartoriloru d'in provincie indepartate (spre a marturisã despre cuventãrile anticonstitutiunale si nece-viintiose a le presiedintelui) actorii s'au resolvitu, a cede, cã tote afirmãrile acestorui-a in favorea presiedintelui sunt adeverate. Fatia cu cei sèpte advocati, cari presenta actulu de acusatune, si se numera între jrisconsultii cei mai emininti ai tierci, aপরera a luatu-o asupra-si talente totu atãtu de impunetore. Antãiuulu locu între acesti-a lu-ocupa procuratoriulu generalu emeritatu, Stanberry, amiculu intimu alu lui Johnson, carele a renunciatu de oficiulu séu numai pentru ca sè apere pre presiedintele; elu e autorulu celoru mai multe mesagie a lui Johnson. — Urma apoi Evarts, unulu d'entre cei mai renumiti advocati ai Staturiloru-Unite; ascemenea Curtis, juristu eminente, si Nelson, membrulu tribunalului superioru a confederatiunii.

Varietãti.

** (Proiectu de lege pentru schimbarea tarifei cãlitoru feru.) Foiele de Vien'a impartiesiescu o scire imbucuratoriã cã ministeriulu de comerciulu alu Transilvaniei, dupa descderea sesiuniloru, va suscerne casei deputatiloru unu proiectu de lege, in sensulu carui-a ministeriulu va cere impoternicã a tractã cu asociatiunile drumuriloru ferate despre scãririãtarifelorulu, desdaunadu-le in modu cuvenitu.

** (Victimã a operatiunii flinãciãre a ministrului Brestu.) Unu locitoriu d'in suburbiulu cetãtii Prag'a, a nume Adbertu N., precum serie foiã „N. L.“ fu atãtu de surprinsu prin proiectulu privitoriu la contributiunea averei alu ministrului, Brestl, incãtu si-perdù mintea. Cãtu de curundu va transportã in cas'a nebuniloru.

** (Susino) agintele Italiei s'a sinucis. Susino se la Galati si erã bolnavu de friguri, bol'a se vede cã i-a lãsaratiunea si s'a spendiuratu.

** (Domnitorulu Romaniloru) I. S. Carolu I., precum serie „Rom.“ a primitu o epistola de la Maj. Sa imperatorulu Russiei, esprimandu simtieminte amicabile pentru Domnitorulu si binevoitorie pentru Romania.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumuriloru de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu.		
De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem.	si la 8 ore — min. ser'a.
„ Posionu	„ 10 „ 24 „ „	„ 10 „ 51 „ „
„ Neuhäusel	„ 1 „ 23 „ diu'a,	„ 1 „ 54 „ nôptea
„ Pest'a	„ 5 „ 19 „ d. m.	„ 6 „ 31 „ deman.
„ Czegléd	„ 7 „ 54 „ „	„ 9 „ 14 „ „
„ Segedinu	„ 12 „ 12 „ nôptea,	2 „ 55 „ dup. m.
„ Temisior'a	„ 3 „ 55 „ dem.	„ 7 „ 47 „ „
„ Jasenov'a	„ 8 „ 4 „ *	„ „ „ „
„ Beseric'a-Alba	„ 8 „ 40 „ „	„ „ „ „
Sosesce in Baziasiu	la 9 „ 10 „ „	„ „ „ „

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica numai odata.

Baziasiu-Temisior'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.		
De la Baziasiu	pleca la 5 ore 55 min. d. a.	
„ Beseric'a-Alba	„ 6 „ 27 „ „	
„ Jasenov'a	„ 7 „ 6 „ „	
„ Temisior'a	„ 10 „ 40 „ ser'a si la 7 ore 25 min. dem.	
„ Segedinu	„ 2 „ 26 „ nôptea „ 12 „ 53 „ diu'a.	
„ Czegléd	„ 6 „ 35 „ dem. „ 6 „ 21 „ d. a.	
„ Pest'a	„ 9 „ 55 „ „ „ 9 „ 30 „ ser'a	
„ Neuhäusel	„ 1 „ 52 „ diu'a „ 1 „ 8 „ nôpt.	
„ Posionu	„ 4 „ 48 „ d. a. „ 4 „ 12 „ dem.	
Sosesce in Vien'a	la 6 „ 36 „ „ „ 6 „ — „ „	

Jasenov'a-Oravitia.		
De la Jasenov'a	pleca la 8 ore 30 minute demaneti'a.	
„ Jam	„ 9 „ 12 „ „	
„ Racasdia	„ 10 „ 13 „ „	
Sosesce in Oravitia	la 10 „ 57 „ „	

Oravitia-Jasenov'a.		
De la Oravitia	pleca la 4 ore — minute dupa mediadi.	
„ Racasdia	„ 4 „ 45 „ „	
„ Jam	„ 5 „ 38 „ „	
Sosesce in Jasenov'a	la 6 „ — „ „	

Vien'a-Oradea-Mare.		
De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute sera.	
„ Pest'a	„ 6 „ 35 „ deman.	
„ Czegléd	„ 9 „ 27 „ „	
„ Püspök-Ladány*)	„ 1 „ 58 „ dup. med.	
Sosesce in Oradea	la 4 „ 38 „ „	

*) Cale laterale duce la Dobritinu, unde sosesce la 3 ore dupa mediadi.

Oradea-Mare-Vien'a.		
De la Oradea	pleca la 10 ore 6 minute demaneti'a	
Sosesce in Püspök-Ladány*)	„ 12 „ 48 „ diu'a	
„ Czegléd	„ 5 „ 41 „ ser'a	
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „	
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demaneti'a.	

*) Cale laterale vine de la Dobritinu.

Vien'a-Aradu.		
De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute ser'a.	
„ Pest'a	„ 6 „ 25 „ deman.	
„ Czegléd	„ 9 „ 47 „ „	
„ Szolnoku	„ 11 „ 2 „ „	
Sosesce in Aradu	la 5 „ — „ ser'a.	

Aradu-Vien'a.		
De la Aradu	pleca la 10 ore 15 minute demaneti'a	
„ Solnoku	„ 4 „ 22 „ dupa mediadi.	
Sosesce in Czegléd	la 5 „ 33 „ „	
„ Pest'a	„ 8 „ 37 „ „	
„ Vien'a	„ 6 „ — „ demaneti'a	

Vien'a-Paris.		
De la Vien'a	pleca 4 ore 30 minute ser'a.	
„ Salzburg	„ 1 „ — nôptea.	
„ Monacu	„ 5 „ 45 deman.	
„ Stuttgart	„ 11 „ 45 „ „	
„ Mühlacker	„ 12 „ 55 diu'a.	
„ Carlsruhe	„ 2 „ 10 dupa méd.	
„ Strassburg	„ 5 „ 25 „ „	
Sosesce in Paris	la 5 „ — demaneti'a.	

Paris-Vien'a.		
De la Paris	pleca la 8 ore 35 minute ser'a.	
„ Stassburg	„ 8 „ 57 „ dem.	
„ Carlsruhe	„ 10 „ 40 „ „	
„ Mühlacker	„ 12 „ — „ diu'a.	
„ Stuttgart	„ 1 „ 20 „ dupa méd.	
„ Monacu	„ 8 „ 30 „ ser'a.	
„ Salzburg	„ 1 „ 30 „ nôptea.	
Sosesce in Vien'a	la 9 „ 30 „ deman.	

Comunicatiunea postelor.

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote dilele la 6 ore 30 minute dupa mediadi, sosesce in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mediadi. Cale de 19 1/2 mile, tiene 18 ore 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.	De la Temisior'a la Aradu pleca in tote dilele la 6 ore dem. sosesce in A. la 11 ore 45 minute dem.
„ Clusiu la Oradea pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, sosesce in Oradea la 6 ore 40 minute demaneti'a.	„ Aradu la Temisior'a pleca in tote dilele la 2 ore dupa mediadi, sosesce la 7 ore 45 minute ser'a.
„ Aradu la Sibii (prin Dev'a) pleca in tote dilele, la 7 ore ser'a, sosesce in Sibii la 2 ore 15 minute nôptea. Cale are 34 1/2 mile, tiene 31 ore 15 minute, costa 20 fl. 2 cr.	„ Sibii la Clusiu pleca in tote dilele, la 3 ore d. m. sosesce la 9 ore 20 min. deman. Cale de 21 1/2 mile, tiene 18 ore 20 min., costa 12 fl. 18 cr.
„ Sibii la Aradu (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, sosesce in Aradu la 1 ora 45 min. nôptea.	„ Clusiu la Sibii pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. sosesce la 11 ore 50 min. diu'a.
„ Temisior'a la Sibii pleca in tote dilele la 6 ore deman. sosesce in Sibii la 1 ora 30 min. dupa mediadi. Cale de 36 1/2 mile, tiene 31 ore 40 min., costa 20 fl. 44 cr.	„ Sibii la Brasiovu pleca in tote dilele la 5 ore dupa méd. sosesce la 7 ore 25 min. deman. Cale de 18 1/2 mile, tiene 14 ore 25 min., costa 10 fl. 36 cr.
„ Sibii la Temisior'a pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, sosesce in Temisior'a la 7 ore 40 minute ser'a.	„ Brasiovu la Sibii pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, sosesce la 9 deman.
„ Temisior'a la Orsiova pleca luni-a, marti-a, joi-a, si sambet'a la 6 ore demaneti'a, sosesce in Orsiova la 6 ore deman. Cale de 26 1/2 mile, tiene 24 ore, costa 14 fl. 98 cr.	„ Sibii la Muresiu-Osiorheiu pleca luni-a, marti-a, vineri-a, si sambet'a la 7 ore ser'a, sosesce la 1 ora 5 min. d. m. Cale de 19 1/2 mile, tiene 18 ore 5 min. costa 10 fl. 78 cr.
„ Orsiova la Temisior'a pleca dominec'a marti-a, mercuri-a si vineri-a la 6 ore ser'a, sosesce in Temisior'a la 6 ore ser'a in diu'a urmatória.	„ Muresiu-Osiorheiu la Sibii pleca luni-a, marti-a, mercuri-a si sambet'a la 8 ore deman. sosesce la 2 ore 35 min. nôptea.